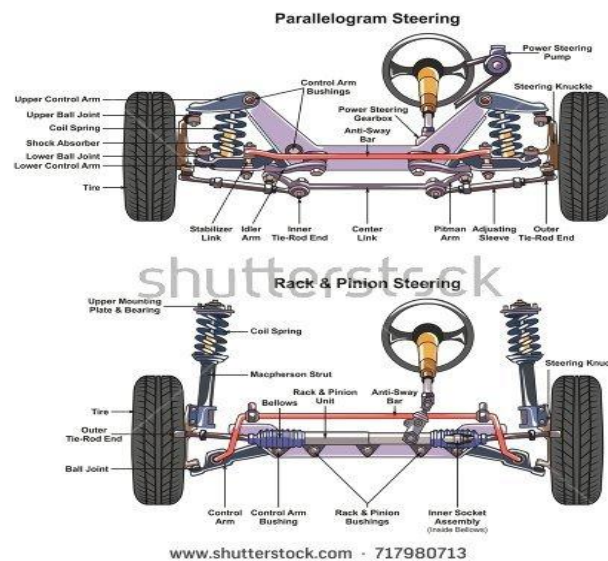

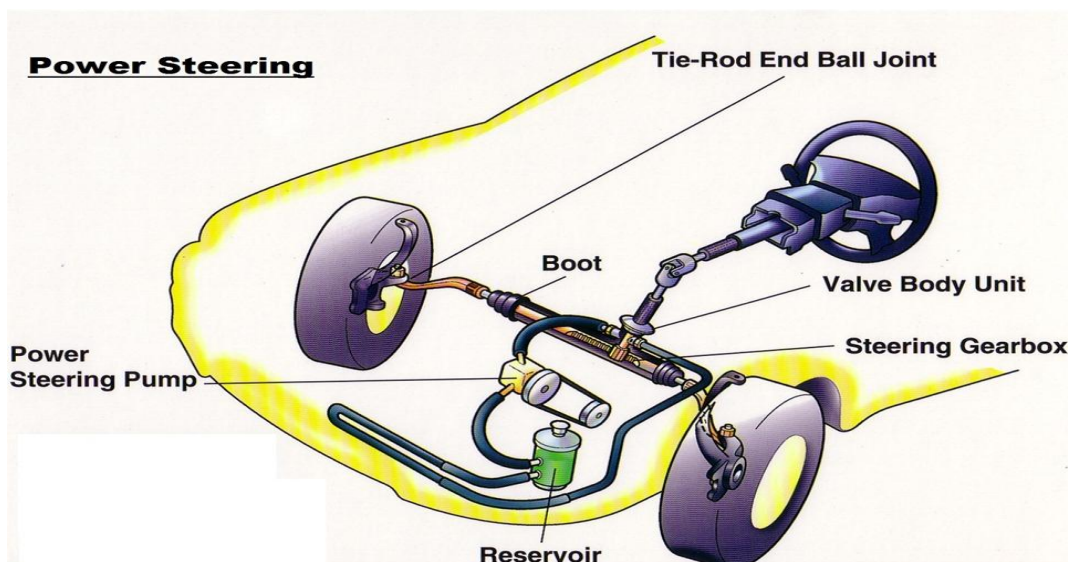
වාහන මෝටර් කාර්මික ශිල්පය 2017/2018

සුක්කානම් පද්ධතිය

Steering system

www.shutterstock.com · 717980713

එම් ඩේ ජී ජී කිරිතිසිංහ

අංක 250/ඒ/1

උග්ගල්බොඩ

ගම්පහ

පවුහ

1. සුක්කානම් පද්ධතිය .
2. වාහනවල භාවිතා කරන සුක්කානම් පද්ධති වර්ග .
3. සුක්කානම් ගියර පෙට්ටි වර්ග .
4. ඇකමන් මුලධර්මය.
5. රෝද චක්කල්ල.
6. අනුගාමික කෝණය .
7. රජ ඇණ ආනතිය .
8. ඇතුල් ඇලය .
9. ගලා මට්ටම.
10. සුක්කානම් අනුපාතය .
11. හැරවුම් කෝණය.
12. බල සාපායක සුක්කානම් පද්ධතිය.
13. ඉලෙක්ට්‍රික් පවර් ස්ටීරියන් .
14. ඉලෙක්ට්‍රෝනික බල පද්ධතියක ගුණාංග.

සුක්කානම් පද්ධතිය (Steering system)

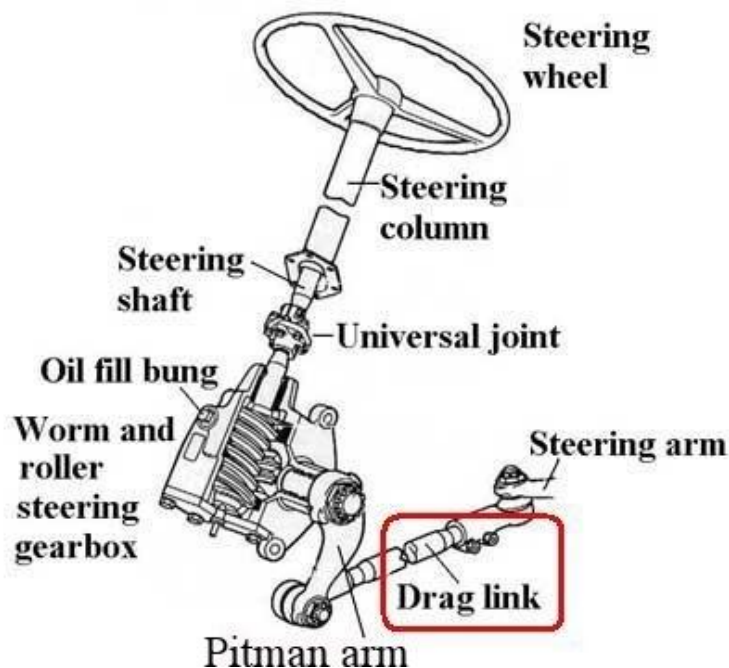
ධාවනය වන වාහනයක් පාලනය කර ගැනීම සඳහා මූලික වශයෙන් කොටස් දෙකක් වැදගත් වේ. ඉන් එකක් රෝද පද්ධතිය වන අතර අනික සුක්කානම් පද්ධතිය වේ. සුක්කානම් පද්ධතියෙන් පහත සඳහන් කාර්යයන් සිදු වේ.

1. රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය (Steering wheel) අවශ්‍යතාවය මත කරකවන විට එයට අනුරූපව ඉදිරිපස රෝද කරකවන දිශාව වෙනස් කරයි.
2. සුක්කානම් රෝදය කරකවන විට රියදුරා විසින් යොදන ආයාසය ගියර අනුපාතය හා ලිවරය ක්‍රියාවක් මගින් වැඩි කර රෝද කරකැවීම සඳහා යොදා ගැනීමෙන් රියදුරාට පහසුවක් ඇති කරයි.
3. වාහනය ධාවනය වීමේදී ඉදිරිපස රෝද මගින් ඇතිවන ගැස්සීම බොහෝමයක් දුරට දුරා ගනිමින් ඒවා රියදුරුවෙත සම්ප්‍රේශණය වීම වලක්වයි.

වාහනවල භාවිතා කරන සුක්කානම් පද්ධති ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකිය.

1. ලබ බාහු වර්ගය. (Droparm type).
2. දැති තලවිව හා දව රෝද වර්ගය. (Rack and pinion type).

1. ලබ බාහු වර්ගය. (Droparm type).

බස් රථ ලොරි රථ සහ මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ වාහන සඳහා ලබ බාහු වර්ගයේ සුක්කානම් පද්ධති භාවිතයට ගනී. රියදුරු කුටියේ ඇති සුක්කානම් රෝදය සවිවන සුක්කානම් දණ්ඩ ඇත්තේ සුක්කානම් කනුව තුලය. වාහනය ධාවනය වන දිශාව වෙනස් කිරීම සඳහා රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය එක් අතකට කරකැවූ විට ඒ සමග සුක්කානම් කනුව තුල ඇති සුක්කානම් දණ්ඩ කරකවා ඇඟරුමක් සුක්කානම් පෙට්ටියට ලබා දේ. සුක්කානම් පෙට්ටිය තුල ඇති ගියර මගින් එම අඟරුම් බලය වැඩිකර ලබ බාහු දණ්ඩ වැඩි බලයකින් කරකවයි. මෙමගින් එයට සම්පන්න ලබ බාහුව එහි චලිතයේ සිරස් බාහුව මගින් ඇදුම් දණ්ඩ හා සුක්කානම් අත වෙත ලබා දේ. සුක්කානම් පද්ධතියේ සිට රෝද දක්වා චලිතය

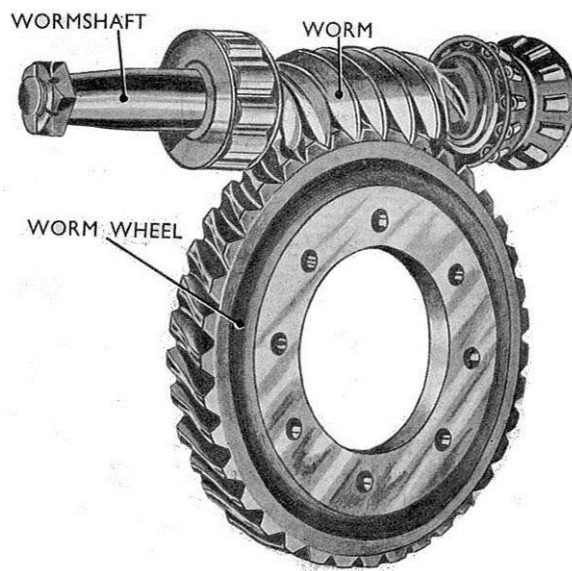
සම්ප්‍රේශණය කරන දඬු සුක්කානම් බන්දන දඬු (Steering linkage) ලෙස හැඳින්වේ. මේ අනුව සුක්කානම් බන්දන දඬු ලබා බාහුව, තිරස් බාහුව, ඇදු දණ්ඩ හා සුක්කානම් අත්වලින් යුක්ත වේ.

සුක්කානම් ගියර පෙට්ටිය. (steering gear box).

නොයෙක් ආකාරයෙන් යුත් සුක්කානම් ගියර පෙට්ටි වාහනවල භාවිතා කරනු ලැබේ එසේ වුවද සුක්කානම් ගියර පෙට්ටිවල ඇති ගියර එකලස මූලික වශයෙන් සමන්විත වන්නේ සුක්කානම් ඊශාව (steering shaft) කෙළවර ඇති යම් ආකාරයක ගැඹවිලි ගියරය (Worm gear) සහ සුක්කානම් ඊශාවට සම්පන්න කර ඇති ලබා බාහු ඊශාවේ ඇති ගියරයකිණය. මෙම ගියර එකින් එක හා සම්පන්න වී ඇති අතර මෙම ගියර සැකැස්ම මගින් ගියර අනුපාතයක් ඇති කරයි. වාහනවල බහුල වශයෙන් භාවිතාවන සුක්කානම් ගියර පෙට්ටි වර්ග හතරක් ඇත.

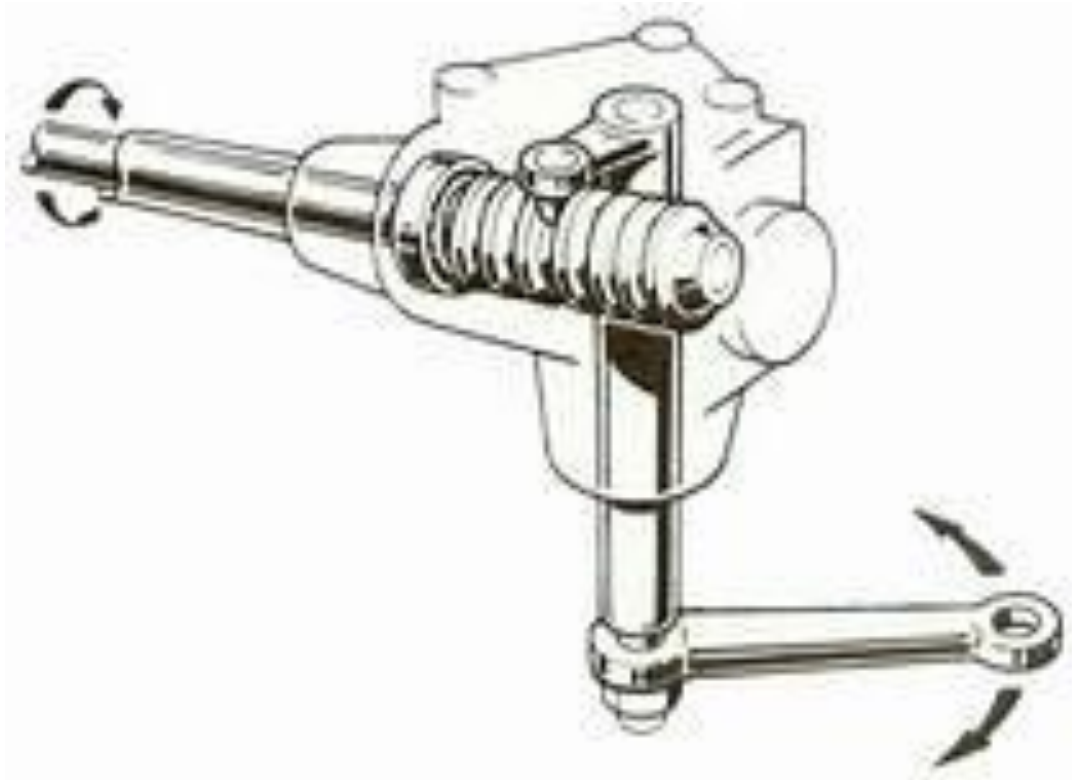
1. ගැඹවිලි සහ ගැඹවිලි රෝද වර්ගය. (Worm and worm wheel type).
2. ස්කූරුප්පු හා මුරිවිවි වර්ගය. (Screw and nut type).
3. ප්‍රතිසංස්කරණ ගුලා වර්ගය. (Recirculating ball type).
4. ගැඹවිලා හා රෝල් වර්ගය. (Worm and roller type).

1. ගැඹවිලි සහ ගැඹවිලි රෝද වර්ගය. (Worm and worm wheel type).

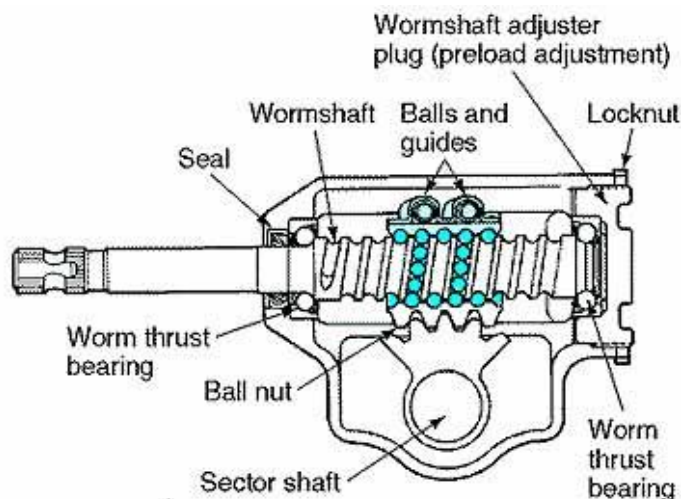
මෙම වර්ගයේදී සුක්කානම් ඊශාව කෙළවරේ ගැඹවිලි ආවරණය තුල රඳවා ඇත්තේ තෙරපුම් බෙයාරින් දෙකක් ආධාරයෙනි ගැඹවිලි රෝදය සවි වී ඇති ලඹ හානු ඊශාව කරනුයේ ලෝකඩ (Bronze) බෙයාරිමක් මතය. ගැඹවිලි රෝදය හා සම්පන්න වී ඇති බැවින් සුක්කානම් ඊශාවේ කෙළවරට සවිකර ඇති සුක්කානම් රෝදය කරකවන විට ගැඹවිලා කරකැවෙන අතර ගැඹවිලා මගින් ගැඹවිලි රෝදය ලඹ හානු ඊශාවට චලිත කරයි. මෙම හේතුවෙන් ලඹ හානු ඊශාව ධාර මගින් හා මුරිවිවි මගින් සම්පන්න වී ඇති ලඹ හානුව චලනය වී ලඹ හානුව හා රෝද යා කරන සුක්කානම් බන්දන දඬු ආධාරයෙන් රෝද කරකැවීම සිදු කරයි.

2. ස්කූර්ස්සු හා මුරිවිච්චි වර්ගය. (Screw and nut type).

මෙම වර්ගයේ සුක්කානම් ඊශාව කෙළවර ඇත්තේ ඛනු ඇඹරුම් සහිත ඉස්කූර්ස්සු පොටකි. පොස්පරස් ලෝකඩ වලින් හෝ වානේ වලින් සාදා ඇති මුරැවිච්චිය ඇතුලත ඇති ඉස්කූර්ස්සු පොට මගින් මුරැවිච්චියේ ඉස්කූර්ස්සුවට සම්පන්නද වී ඇත. ලඹ හානු ඊශාවට සම්පන්නද පැද්දුම් අග කෙළවරෙහි ඇති ඇණ මුරැවිච්චියේ සම්පන්නද කර ඇති සිදුරට වටේ සුක්කානම් රෝදය කරකවන විට සුක්කානම් ඊශාව කරකැවී ඉස්කූර්ස්සු පොට කරකෙන අතර මුරැවිච්චියට කරකැවීමට නොහැකි බැවින් මුරැවිච්චි පොට දිගේ ගමන් කරයි. මෙවිට මුරිවිච්චියට සම්පන්නද වී ඇති ඇණය හේතුවෙන් පැද්දුම් අත වලින වන අතර ඒ අනුව ලඹ බානු ඊශාව කරකැවී ලඹ බානුව පැද්දීමෙන් දඩුවල ආධාරයෙන් රෝද කරකැවීම සිදු වේ.

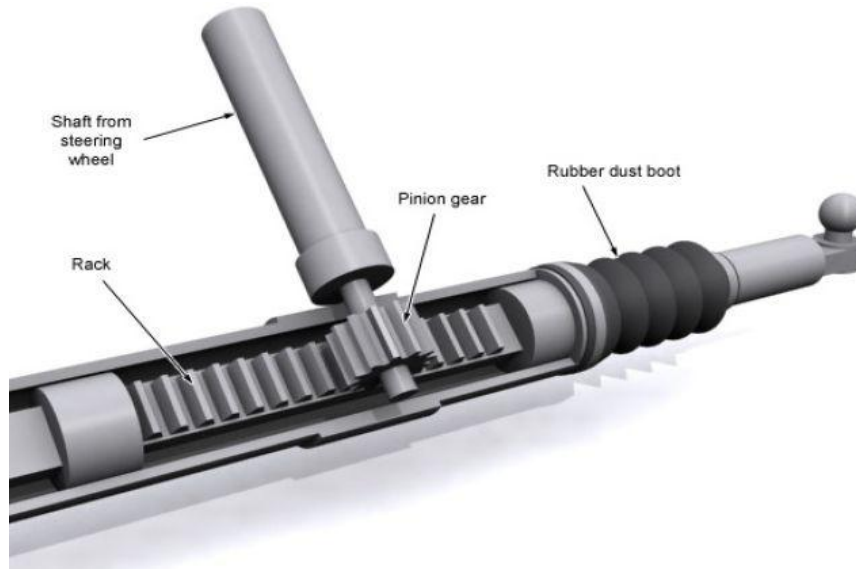
3. ප්‍රතිසංස්කරණ ගුලා වර්ගය. (Recirculating ball type).

The balls are recirculated through the ball guides.

නවීන වාහනවල වැඩිවශයෙන් දක්නට ලැබෙන සුක්කානම් ගියර පෙට්ටි වර්ග වනුයේ මෙම වර්ගයයි. මෙම වර්ගයේ සුක්කානම් ගියර පෙට්ටිවල සුක්කානම් ඊශාවේ කෙළවර ඇති ගැඹවිලා වන විශේෂ මුර්ච්චියක් වෙයි. මෙම ගුලා මුර්ච්චිය ඇතුලත සකසා ඇති ඇලි සහ ගැඹවිලාගේ ඇති ඇලි අතර කුඩා බෝල ජේලියක් සුක්කානම් ඊශාව කරකවන විට ඇලි ඔස්සේ ගුලා පෙරලි වයි. ඒ මගින් ගුලා මුර්ච්චිය ගැඹවිලා දිගේ චලනය වීමට සලස්වයි.

4. ගැඹවිලා හා රෝල් වර්ගය. (Worm and roller type).

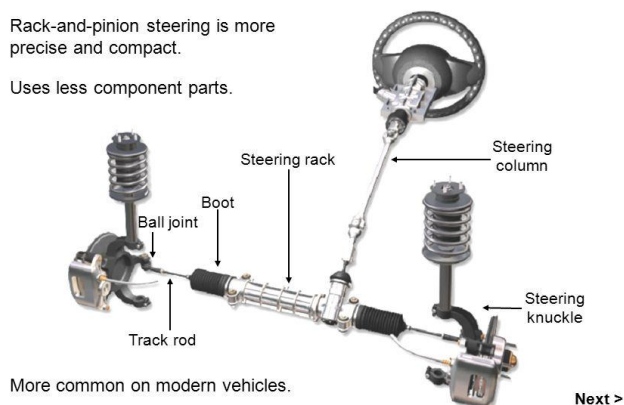
සුක්කානම් ඊශාවේ කෙළවර ඇති ගැඹවිලා හා සම්පන්නද වන ලඹ බාහු ඊශාවට සවිකර ඇති රෝල හේතුවෙන් සුක්කානම් ඊශාව කරකවන විට ලඹ බාහු ඊශාවට චලනය වී හානුවේ අවශ්‍ය චලිතය ඇති කරයි.

දැති තලවිව හා දවරෝද වර්ගය (Rack and pinion type)

Rack-and-Pinion Type Steering System

Rack-and-pinion steering is more precise and compact.

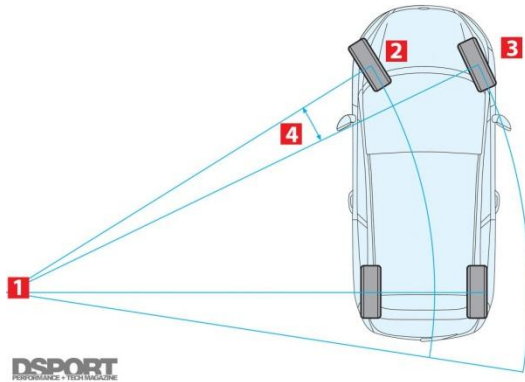
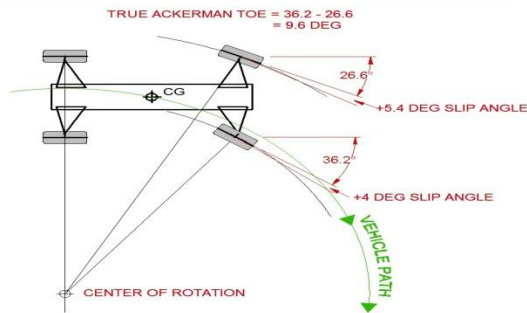
Uses less component parts.

මෙම වර්ගයේ සුක්කානම් පද්ධතිවල ඇති සරල බාවය වලින කොටස් අඩු වීම නිසා නවීන කුඩා වාහනවල මෙම වර්ගයේ පද්ධති ඉතා බහුල වශයෙන් යොදා ගනී. රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය කරකවන විට සුක්කානම් ඊශාව කරකැවී ඒ සමග දව රෝදය කරකවයි. මෙවිට දව රෝද මගින් දැති තලවිව එක් පැත්තකට චලනය කරන අතට දැති තලවිව දෙපස සම්පන්නද කර ඇති ඇදුම් දඩු මගින් ඒවාට සම්පන්නද කර ඇති සුක්කානම් අත්වල ආධාරයෙන් සුක්කානම් රෝදය කරකවන දිශාවට අනුරූප දිශාවට රෝද හරවයි.

ඇකමන් මූලධර්මය

TRUE ACKERMAN (ZERO SLIP ANGLE)

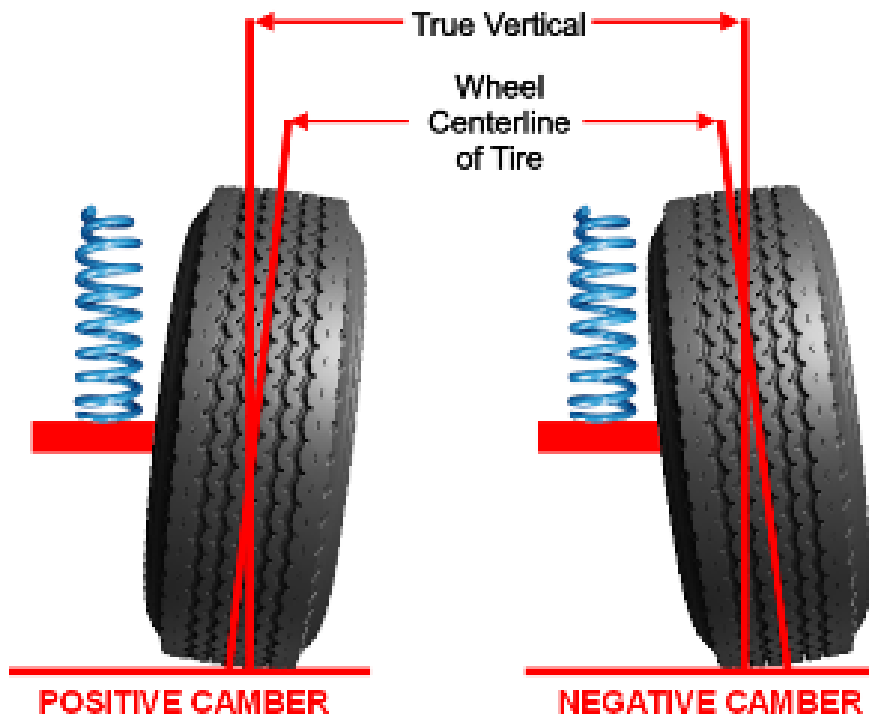

වාහනයක් වංගුවක ධාවනය කිරීමේදී එය ලිස්සා යාමෙන් වැළැක්වීමට නම් ඉදිරි රෝද ගමන් ගන්නා වාපයන්ගේද කේන්ද්‍රය පොදු ලක්ෂ්‍යය විය යුතුයි. මේ නිසා වාහනය වංගුවක ධාවනයේදී පොදු ලක්ෂ්‍යයක් කේන්ද්‍රය කොට ඇති වාපවල රෝද සියල්ලම ධාවනය කර විම සඳහා වංගුව තුල ඇති ඉදිරි රෝද වංගුවෙන් පිටත ඇති ඉදිරි රෝදයට වඩා ස්වල්ප වශයෙන් වැඩි වූ කෝණයකින් හැර විය යුතුය. මෙම මූල ධර්මය ඇකමන් මූල ධර්මය ලෙසද ඒ සඳහා යොදා ගන්නා සැලැස්මේදී සුක්කානම් දඬු සකස් කර ඇත්තේ එකින් එකට සමාන්තරව නොව වාහනයේ මධ්‍ය රේඛාවට ආනතව සිටින ලෙසය එනම් කෙටි අක්ෂ දණ්ඩ හා සුක්කානම් අත යාවන ලක්ෂ්‍යය හා සුක්කානම් අත සහ ඇදුම් දණ්ඩ යා කරන ගුලා මුට්ටුව හරහා අදිනු ලබන රේඛාව වාහනය මධ්‍ය රේඛාව මත ආන්තරයට ආසන්නයෙන් සමප්පේදනය වන ලෙසය. මේ නිසා රෝද හැර වීමේදී වංගුවේ ඇතුළු දෙසට ඇති රෝදයේ පිටත දෙසට ඇති රෝදයට වඩා වැඩි කෝණයකින් හැරේ.

රෝද එකෙල්ල (Wheel alignment).

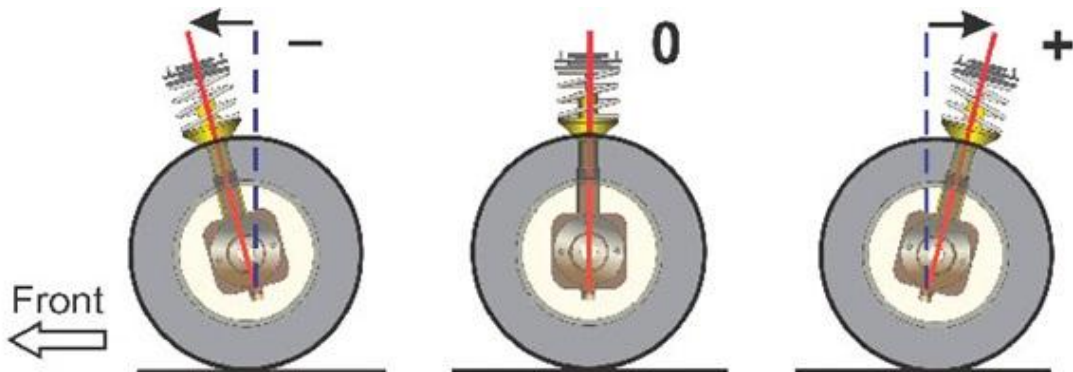
වාහනයක රෝද එකෙල්ල සැකසීම යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ වාහනය හැරවීම පහසු කිරීම සඳහාත් ටයර් ගෙවී යාම අඩු කිරීම සඳහාත් වාහනයේ දිගා ස්ථායීතාවය ඇති කිරීම සඳහාත් ඉදිරිපස රෝද සකස් කිරීමයි.

හැඩ කෝණය (camber angle).

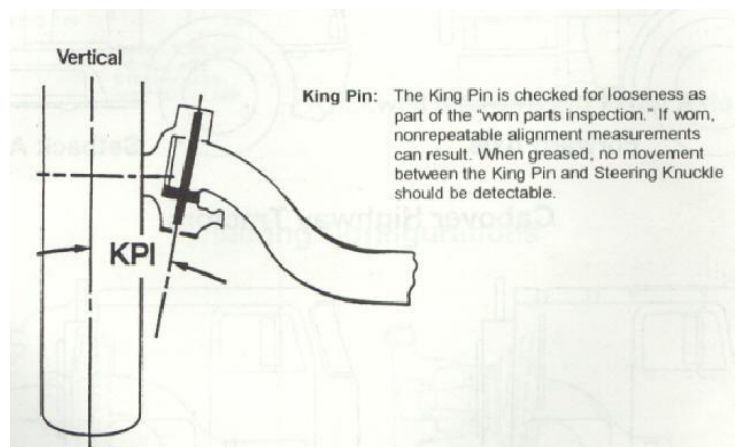
වාහනවල ඉදිරි රෝද තිරස්ව පිහිටුවා ඇති පරිදි පෙනුනද වාහනය ඉදිරියේ සිට පරික්ෂා කිරීමේදී බොහෝ වාහනවල ඉදිරි රෝද ස්වල්ප වශයෙන් ඉවතට ඇල වී ඇති බව දැකගත හැක. වැඩි වාහන සංඛ්‍යාවක් මෙම ඇලය පිටත දෙසට වන අතර සමහර වාහනවල එය ඇතුළු දෙසට වේ. මෙසේ රෝදය තිරස් රේඛාවට ඇල වී ඇති කෝණය හැඩ කෝණය ලෙස හැඳින් වේ. රෝදය ඇලවී ඇත්තේ පිටත දෙසට නම් එය ධන හැඩ කෝණය ලෙසද ඇලවී ඇත්තේ ඇතුළත දෙසට නම් එය ඍණ කෝණය ලෙසද හැඳින්වේ. හැඩ කෝණයේ ප්‍රමාණය ඉතා කුඩාවන අතර බොහෝ අවස්ථාවල එය සෙල්සියස් අංශක 1ට වඩා අඩු වේ. ඉදිරි රෝද සඳහා හැඩ කෝණයේ බැලීම මූලික පරමාර්ථය වූයේ ස්ථායීතාවය රැක දීමයි. පමණය වඩා හැඩ කෝණය ටයරය පැත්තට ගෙවී යාම සිදු කරන අතර රෝද දෙකෙහි හැඩ කෝණය වෙනස් වූ විට කෝණය වැඩි පැත්තට වාහනය ඇදී යාමට තැත් කරයි. හැඩ කෝණය සිරු මාරු කරනුයේ ඉහල සහ පහල අත්වල පිහිටීම වෙනස් කිරීමයි. (හැඩ කෝණය සකස් කිරීම සඳහා පාලන අත්වල ඇති C.V කොළ (Sb[ms) හෝ නැමි (Cams) වෙනස් කිරීමෙන්ය.

අනුගාමික කෝණය (Caster angle).

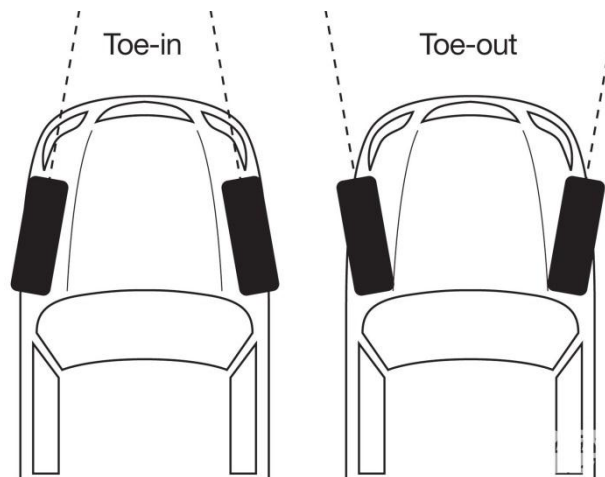
අනුගාමික කෝණය රෝදය පැත්තෙන් බැලූ විට නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. රජ ඇණයේ හෝ ගුලා මුට්ටුවල මධ්‍යරේඛාව සිරස් රේඛාවට ආනතව පිහිටා ඇති අතර මෙම රේඛා දෙක අතර ඇති කෝණය අනුගාමික කෝණය ලෙස හැඳින්වේ. අනුගාමික කෝණයේ ආනතිය ඇත්තේ වාහනයේ පිටුපස දෙසට නම් එය ධන අනුගාමි කෝණය ලෙසද ආනතිය ඉදිරි දෙසට නම් එය ඍණ අනුගාමිත කෝණයක් ලෙසද හැඳින්වේ. බොහෝ වාහනවල දක්නට ඇත්තේ ධන අනුගාමිකය.

රජ ඇණ ආනතිය (King pin inplination).

වාහන වල ඉදිරි රෝදවල රජ ඇණයේ ගුලා පිටත දෙසට ඇල වී සිටින සේය මෙම ඇලය සිරස් රේඛාව සමග සාදන කෝණය රජ ඇණ ආනතිය ලෙස හඳුන්වයි.

ඇතුල් ඇලය (Toe-in).

වාහනවල ඉදිරි රෝද සාමාන්‍යයෙන් සකස් කර ඇත්තේ ඉදිරිපස ස්වල්ප වශයෙන් එකින් එකට ලක්වන ලෙසය මෙවැනි ඉදිරි රෝද දෙකෙහි ඉදිරි කෙළවරවල් දෙක අතර දුර පසු කෙළවරවල් දුරට වඩා ස්වල්පයක් අඩු වේ. මේවා දුර්වල වූ අතර වෙනස ඇතුල් ඇලය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. හැඩ කෝණය නිසා ඇතිවන පිටත දෙසට පෙරලීම ඇතුල් ඇලය මගින් වලක්වයි. වාහනවල ඇති ඇතුල් ඇලය කුඩාය නමුත් ඉදිරි රෝද වලින් ධාවනය වන වාහනවල ඇතුල් ඇලය වෙනුවට ඇත්තේ පිටත ඇලයකි.

ගුලා මුට්ටුව (Ball joint).

සුක්කානම් පද්ධති දඩු බන්දනවල ගුලා මුට්ටුව වැඩි වශයෙන් භාවිතා කරයි. ගුලා මුට්ටු මගින් සැම දිශාවකටම හැරවීමට හැකි මුට්ටු ලබා ගැනීමට හැකි වේ. ගුලා මුට්ටු මගින් දඩු දෙක සම්පන්න කිරීමේදී එක් දණ්ඩක් මුට්ටුවේ නිවෙස්නාවට සම්පන්නවන අතර අනෙක් දණ්ඩ ගුලා අණයට සම්පන්න වේ. ගුලා හැඩයේ ඇති ටෙපර් හැඩයට සවිවන ලෙසය දණ්ඩේ සිදුර ටෙපර් හැඩයට තිර්මාණය කර ඇත. මෙම නිසා දණ්ඩ ගුලා අණයට සම්පන්න කරන මුර්ච්චිය තද කළ විට දණ්ඩ හා ගුලා හැඩය අතර හොඳ සම්පන්නයක් ඇති වේ. ගුලා අණය නයිලෝන් අණයක් මත වලින විමෙන් සැම දිශාවකටම හැර වීමට හැකි සම්පන්නයක් ඇති කරයි. සමහර ගුලා මුට්ටු වර්ග විශේෂයෙන් නවීන වාහනවල භාවිතා කරන ගුලා මුට්ටු ස්වයං ස්නේහක වර්ගයට අයත් වේ. (Self lubricating type) එනම් ඒවා නිෂ්පාදනය කිරීමේදී මුට්ටුවේ ආයු කාලයට ගැලපෙන පරිදි ස්නේහක යොදා ඇත.එහෙත් වාහනවල ගුලා මුට්ටු ස්නේහක සඳහා ග්‍රිස් පුඩු යොදා ඇණ (Grease nipple) මෙවැනි මුට්ටුවලට කලින් කලට ග්‍රිස් යෙදීම සිදු වේ.

සුක්කානම් අනුපාතය (Steering ratio).

සුක්කානම් අනුපාතය යනු ඉදිරි පස රෝද සෙල්සියස් අංශක එක ප්‍රමාණයෙන් හැරවීම සඳහා සුක්කානම් රෝදය කරකැවිය යුතු අංශක ප්‍රමාණය වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් යම් වාහනයක ඉදිරි රෝද අංශක එක හැරවී සඳහා සුක්කානම් රෝදය අංශක පහලවක් කරකිය යුතු වේ. එම වාහනයේ සුක්කානම් අනුපාතය 15:1 කි.

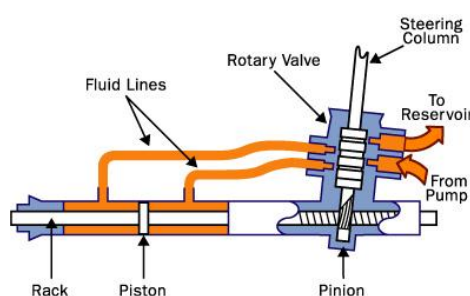
වාහනවල සුක්කානම් අනුපාතය ඒ ඒ වාහන අනුව විශාල ලෙස වෙනස් වේ. සාමාන්‍යයෙන් කුඩා වාහනවල එය 20:1 පමණ වන අතර සමහර බර වාහන වල 33:1 පමණ වේ. සුක්කානම් අනුපාතය වැඩිවන විට රියදුරා විසින් රෝද හැර වීම සඳහා සුක්කානම් රෝදයට යෙදිය යුතු අගය අඩුවන බැවින් වාහනය හරවා ගැනීමට පහසු වේ. එහෙත් මෙම අවස්ථාවේදී රෝදය යම් කිසි ප්‍රමාණයක් හැර වීම සඳහා සුක්කානම් රෝදය කරකැවිය යුතු ප්‍රමාණය වැඩි බැවින් රෝද ඉක්මනින් හරවා ගැනීමට අපහසු වේ.

හැරවුම් කෝණය (Turning angles).

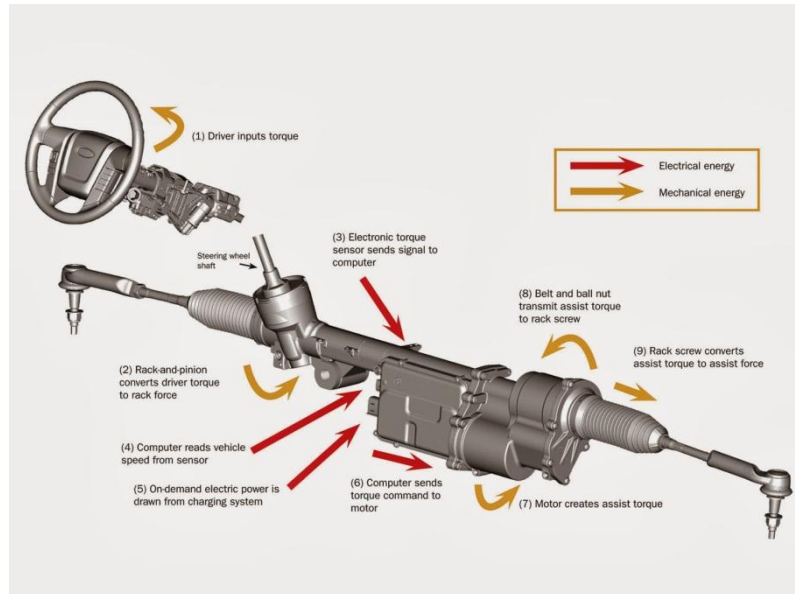
ඇත්මන් මූල ධර්මය ගැන කතා කිරීමේදී වාහනය වංගුවක ධාවනය කරන විට සුමට ධාවනයක් ලෙස ලබා ගැනීම සඳහා රෝද හතරේම පොදු කේන්ද්‍රයක ඇති වාපවල ගමන්කළ යුතු බව සඳහන් කරයි. මේ සඳහා ඉදිරි පස ඇතුළු දෙසට ඇති රෝදය ඉදිරිපස පිටත දෙසට ඇති රෝදයට වඩා ස්වල්ප වශයෙන් වැඩි කෝණයකින් හැර විය යුතුය එනම් වාහනය වංගුවක ධාවනය කරන විට එහි ඉදිරි රෝද පිටත ඇලයක් ඇති කර ගනී මෙසේ වංගුවකදී ඉදිරි රෝද හැරෙන කෝණ හැරවුම් කෝණ ලෙස හැඳින්වේ. මෙය හැර වීමේදී පිටත ඇලය ලෙස හඳුන්වයි.

බල සහායක සුක්කානම් පද්ධතිය. (Power assisted steering system).

වාහනවල බර වැඩි වීම වඩා පලල් ටයර් වාහනවලට යෙදීම වාහනය හරවා ගැනීමට වැඩි ආයාසයක් යෙදීමට සිදු වේ. මෙම අවාසිය මග හරවා ගැනීම සඳහා සුක්කානම් අනුපාතය වැඩි කර ගත හැකි වුවද එය සමග රෝදය යම් ප්‍රමාණයකින් හැරවීම සඳහා සුක්කානම් රෝදය වැඩි ප්‍රමාණයකින් හැර වීමට රියදුරාට සිදු වීම නිසා නැවත අවාසිදායක තත්ත්වයක් ඇති වේ. මෙම අවාසිදායක තත්ත්වය මග හරවා වාහනය පහසුවෙන් හසුරුවා ගැනීම සඳහා බොහෝ නවීන වාහනවල බල සහායක සුක්කානම් යොදා ඇත. බල සහායක පද්ධතියක මූලික වශයෙන් සාමාන්‍ය සුක්කානම් පද්ධති දක්නට ලැබේ. සුක්කානම් ඊශාව සුක්කානම් ගියර පෙට්ටිය හා සුක්කානම් දඩු ආදිය ඇතුළත් වේ. මේවාට අමතරව රියදුරාය සහාය වීම සඳහා බල සිලින්ඩරයකින් බල පද්ධති යොදා බල පද්ධතියද සුක්කානම් පද්ධතියට අයත් වේ. බහුල වශයෙන් යොදා ගන්නේ දෘව පීඩන (Hydraulic pressure) උපයෝගී කර ගන්නා බල පද්ධතියෙනි. දෘව පීඩනය උපයෝග කරගත ක්‍රියාත්මක කරන බල සහායක සුක්කානම් පද්ධතියට අයත් ප්‍රධාන කොටස් වන්නේ තෙල් ටැංකිය (Reservoir) තෙල් පොම්පය (Oil pump) පාලන වැලය (Control valve) බල සිලින්ඩරය (power cylinder) තෙල් මාර්ගය (Oil hoses) යනාදිය වේ.

සමහර වාහනවල බල පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන්ම සුක්කානම් එකලසින් බාහිරව පිහිටා ඇති අතර බල සිලින්ඩරය යාන්ත්‍රිකව සුක්කානම් එකලසට සම්බන්ධ කර ඇත. නමුත් බොහෝ වාහනවල පාලන වැල්වය හා බල සිලින්ඩරය සුක්කානම් එකලස තුළ සකස් වී ඇත. එමගින් කොටස් සවි වීමට වැයවන අමතර ඉඩ ප්‍රමාණය අවම කර ගැනීමට හැක. ඊට අදාළ රූප සටහන් පහතින් දක්වා ඇත.

බල සහායක පද්ධතියක ඇති තෙල් පොම්ප එන්ජිමෙන් දිවෙන පටියක් මගින් ක්‍රියාකරන අතර එහි කාර්යය වනුයේ තෙල් පීඩනයට ලක් කර පාලන වැල්වයට සැපයීමයි. රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය අවශ්‍ය දිශාවට කරකවන විට පාලන වැල්වය මගින් බල සිලින්ඩරයේ නියමිත පීඩන කුටීරය වෙත පීඩනය වූ තෙල් ගලා යාමට සලස්වයි. වැල්වය සුක්කානම් පද්ධතියට සම්බන්ධ කර ඇත්තේ රියදුරා යොදන ආයාස ප්‍රමාණය සුක්කානම රෝදය කරකවන දිශාවන් එයට දැනෙන ලෙසය.

බල සිලින්ඩර මූලික වශයෙන් සමන්විත වන්නේ සිලින්ඩරයකින් සහ එය තුළ ඇති පිස්ටනයකින්ය. පිස්ටනයට සම්බන්ධ දණ්ඩ දැති තලව්ව ආකාරයට නිර්මාණය කර ඇත. මේ නිසා පිස්ටනය යම් දිශාවකට චලිතවන ලෙස පිස්ටන් දණ්ඩ මගින් දැති තලව්වද එම දිශාවට චලිත කරයි. පිස්ටනය දෙපසම පීඩන කුටීර සකස් කර ඇත. මෙම කුටීර නළ මගින් පාලන වැල්වයට සම්බන්ධ වේ. රෝද හැරවීම සඳහා රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය කරකැවූ විට පාලන වැල්වය මගින් පීඩනයට පත්ව ඇති දව්‍ය අදාළ කුටීරයට ගලා ඒමට සලස්වන අතර අනෙක් කුටීරය තෙල් ටැංකියට සම්බන්ධ කරයි. මෙවිට කුටීර දෙකෙහිම පවතින පීඩනය වෙනස් බැවින් පීඩනය අඩු කුටීර දෙසට පිස්ටනය චලිත වේ.

උදාහරණයක් ලෙස රෝද වම් පැත්තට හැරවීම සඳහා රියදුරා විසින් සුක්කානම් රෝදය කරකවන විට පාලන වැලය තුළින් වම්පස පීඩන කුටීරයට පොම්පයෙන් එන මාර්ගය සම්බන්ධ කරන අතර දකුණු පස පීඩන කුටීරය තෙල් ටැංකියෙන් එන මාර්ගයට යා කරයි. මෙවිට වම්පස පීඩනය දකුණු පස කුටීරයේ පීඩනයට වඩා වැඩි බැවින් දකුණු දිශාවට චලිත වේ. රෝදය වම්පසට හරවයි. රෝදය දකුණු පසට හැරවීමට සුක්කානම ක්‍රියාකර වූ විට පොම්පයෙන් එන මාර්ගය දකුණු පස පීඩන කුටීරයටද ටැංකියෙන් එන මාර්ගය වම්

පීඩන කුටීරයටද පාලන වැලය මගින් සම්බන්ධ කරයි. මෙවිට පිස්ටනය වම් දිශාවට චලිත වී රෝද දකුණු දිශාවට හරවයි. මෙලෙස රියදුරා විසින් වමට හෝ දකුණට සුක්කානම ක්‍රියා කරනවන විට අදාළ කුටීරයට පීඩන වූ ද්‍රව පාලන වැලය මගින් ලබා දේ ඒ අනුව

ඉදිරි පස රෝද නියමිත දිශාවට හැරවීම සිදු වේ. බල සහායක සුක්කානම් සඳහා සාමාන්‍යයෙන් භාවිතා කරනු ලබන්නේ ස්වයංක්‍රීය සම්ප්‍රේශණය සඳහා යෙදා ගනු ලබන තෙල් වර්ගයයි. බල සහායක සුක්කානම් පද්ධතියෙන් ක්‍රියා කිරීමේදී රෝද හැරවීම සඳහා යොදන බලයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් සපයන්නේ බල පද්ධතිය මගින් එහෙත් යම් හේතුවක් නිසා බල පද්ධතිය අක්‍රිය වුව හොත් රියදුරා යොදන බලයෙන් වාහනය හැරවීමට හැකිය. එහෙත් මෙම අවස්ථාවේදී රියදුරාට වැඩි ආයාසයක් දැරීමට සිදු වේ.

ඉලෙක්ට්‍රික් පවර් ස්ටීරියන් Electric power steering (E.P.F)

සාමාන්‍ය බල සහායක සුක්කානම් පද්ධතියක ඇති අවාසියක් නම් බල සහායකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය අනවශ්‍ය වේලාවේදී පවා එම කොටස් ක්‍රියාත්මක වීමයි. මේ නිසා කොටස් ගෙවියාම නිසා එන්ජමේ බලය අපතේ වැනි ගැටළු අති වේ. මේ සඳහා විසදුමක් ලෙස ඉලෙක්ට්‍රොන බල සහායක පද්ධති නිර්මාණය වේ.

මේවා ප්‍රධාන වශයෙන් එන්ජින් වේග සංවේදී වර්ග (Enging speed sensitire type) සහ වාහන වේග සංවේදී වර්ග (Wehicle speed sensitire type) ලෙස වර්ග දෙකකින් යුක්ත වේ. රියදුරා සුක්කානම් රෝද ක්‍රියාකරන විට ඇති වන්නා වූ ඇඹරුම ගණනය කරන්නේ (Torque sensor) හරහාය . එලෙස වාහනයේ වේගය ස්පීඩෝ මීටරය මගින් හෝ A.B.F පද්ධතිය මගින් E.P.S පද්ධතිය වෙත ලබා දේ. එම සංඥා දෙක අනුව වේගයට අනුරූපව ඇඹරුම ගණනය කරයි. අවශ්‍ය ඇඹරුම් බලය ලබා දීමට E.T.U එක මගින් මෝටරයට සංඥාක් ලබා දෙයි. එම සංඥාවෙන් ලබා දෙන ඇඹරුමෙන් රෝද හැරවීමට බලයක් ලබා දෙයි. සාමාන්‍ය වැඩි වේග තත්වයකදී සුක්කානම් රෝදය මෘදු ගතියක් පෙන්නන අතර අඩු වේග තත්වයකදී සුක්කානම් තද බවක් දක්වයි. නමුත් සිදු විය යුත්තේ අඩු වේග වලදී සුක්කානම් රෝදය මෘදුව පැවතීමක් වැඩි වේගවලදී සුක්කානම් රෝදය තද ගතියෙන් යුක්ත වීමයි. එම කාර්යය මෙම පද්ධතිය හරහා සාර්ථකව සිදුකළ හැකිය. ඉලෙක්ට්‍රොනික බල සුක්කානම් මගින් පුළුල් වේග පරාසයක් තුල සුක්කානම් පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය උසස් මට්ටමට පවත්වා ගත හැකි වේ.

ඉලෙක්ට්‍රොනික බල පද්ධතියක ගුණාංග.

1. අඩු වේග පරාසයක් තුල සුක්කානම් රෝදය පුර්ණ කරකැවීමකදී යෙදිය යුතු ආයාසය අඩුවේ.
2. විවිධ වේග සීමාවලට අනුව සුක්කානම් රෝදය නිසිපරිදි පාලනය වීම.
3. දුර්වල මතු තල සහිත මාර්ගවලදී අදි වේග හා මධ්‍ය වේගවලදී සුක්කානම් රෝදය පාලනය කිරීමට පහසු වීම.